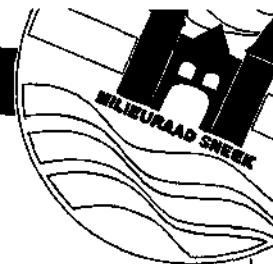

MILIEURAAD SNEEK

Johan van der Wal

Sinds 1974 funktioneert in het Friese Sneek een gemeentelijke milieuraad. Een unikum voor Friesland, want het betreft hier de enige gemeentelijke milieuraad in de hele provincie. De hoofdtaak van de milieuraad luidt, kort samengevat: de zorg voor het milieu in de gemeente Sneek in de ruimste zin te bevorderen. De raad bestaat uit vijftien mensen, afkomstig uit alle lagen van de bevolking. Er zitten vertegenwoordigers in van de vakbeweging, de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten, de Friese Milieuraad, de visverenigingen en het onderwijs. Daarnaast is één der wethouders van de Waterpoortstad adviserend lid. Verder zorgt een sekretaris, die part-time in dienst is van de raad, voor de professionele begeleiding. In het kader van de Werkverruimende (WV)-maatregel is een volledige kracht aangesteld, die zich met de uitvoerende werkzaamheden bezighoudt.

Voorzitter van de Sneker milieuraad is Jan R. Visser, actief lid van het eerste uur. Aan hem de vraag hoe, en vooral waaróm, de raad destijds tot stand gekomen is. Visser: 'In feite zijn we al sinds 1970 actief, hoewel de gemeente pas vier jaar daarna de milieuraad officieel instelde. Het jaar 1970 was het natuurbeschermingsjaar, waarin veel activiteiten op milieugebied plaatsvonden. Zo werd Sneek aangedaan door een vanderentoonstelling. Op verzoek van de Landelijke stichting 'Natuur na '70' werd hier toen naar aanleiding daarvan een gelijknamig,

plaatselijke comité opgericht'. Visser was in dat jaar nog wethouder, en nam tevens het voorzitterschap van het Sneker comité 'Natuur na '70' op zich. Hetzelfde jaar nog werd dit comité omgevormd in het 'Comité Milieuzorg Sneek', omdat alle leden inzagen dat ook na het natuurbeschermingsjaar de zorg voor het plaatselijk milieu voortzetting verdiende. De zelfstandigheid van het comité werd benadrukt, wél bleven er gemeentelijke vertegenwoordigers deel van uitmaken.

Visser: 'Om praktisch beter te kunnen werken, besloten we in de loop van '72 het comité op te splitsen in een viertal werkgroepen, zodat ieder z'n eigen, specifieke terrein kreeg. De onderwerpen waar die werkgroepen zich mee bezig hielden waren milieuzin, konsumptie, bodem-, lucht- en waterverontreiniging en milieu van de stad. Daarnaast bestond er een stafgroep, die de activiteiten van de werkgroepen coördineerde. De verwachting was dat door die nieuwe structuur de daadkracht van ons comité zou toenemen. Maar helaas wees de praktijk het tegendeel uit. Door te werken in werkgroepdreigde het contact tussen de comitéleden onderling verloren gaan. Mensen die in bepaalde werkgroepen zaten vonden het frustrerend dat hun inbreng op het terrein van andere werkgroepen niet tot uitdrukking kon komen. In een plenaire vergadering hebben we ons daarom op 18 februari '74 uitgesproken voor omvorming van het comité tot een gemeentelijke milieuraad. We hoopten daarmee een duidelijker structuur en een meer gerichte taakstelling te krijgen'. Het Sneker kollege van burgemeester en wethouders stelde zich tegenover die uitspraak positief op, getuige een voorstel aan de gemeenteraad tot oprichting van een gemeentelijke milieuraad in augustus '74. Het kollege vond zo'n milieuraad goed passen in

het kader van een gemeentelijk milieubeheer. Men zag voor de raad een taak als adviesorgaan voor de gemeentelijke overheid; daarnaast zou het nieuw in te stellen orgaan andere activiteiten op het terrein van de gemeentelijke milieuzorg kunnen gaan ontplooiën. De gemeenteraad ging akkoord met het voorstel, waarmee de Sneker milieuraad was 'geboren'.

Welke wettelijke basis kreeg de raad?

'Gekozen werd vooreen zg. bijzondere raad op grond van ex-artikel 61 van de Gemeentewet. Dat is geen al te strak keurslijf, we hebben de nodige speelruimte gekregen en maken daar ook dankbaar gebruik van. Naast gevraagde, geven we ook vaak ongevroegde adviezen aan raad of kollege. Verder werkt onze raad behoorlijk zelfstandig. De raad kiest zelf een voorzitter, we bepalen zelf wanneer en hoe vaak we vergaderen. Voor het verloop van een goede communicatie met de overheid zijn twee gemeenteraadsleden in de milieuraad opgenomen. Tevens is door B en W een wethouder aangewezen als adviserend lid.

Hoe is de raad verder samengesteld?

'We hebben 15 leden; mij of meer een afspiegeling van de Sneker bevolking. Het zijn dus vertegenwoordigers uit alle lagen van de samenleving in onze gemeente. Huisvrouwen, onderwijsmensen, een vogelwacht, een zakenman, noem maar op'.

Zijn jullie na de instelling van de raad volledig afgestapt van het opereren in werkgroepen?

'Nee, juist niet. Nu we sinds '74 een echt duidelijke taakstelling hebben, zijn we toch weer teruggekeerd naar de werkgroepsstructuur. Om te beginnen hebben we een werkgroep Algemene Zaken, die vooral tot taak heeft onregelmatigheden op kleine schaal te

signaleren. Zaken die echt om beleidsuit-spraken vragen, worden inde volledige milieu-raad gebracht. In de toekomst gaat die werkgroep zich meer richten op ruimtelijke ordeningzaken. Verder hebben we een kommissie Groenbeleid die zich bezighoudt met de groenvoorziening in onze stad. De kommissie Onderwijs probeert wegen te vinden om de schoolgaande jeugd daadwerke-lijk met natuur en milieu in aanraking te brengen. Dat doet die kommissie bv. door het organiseren van de jaarlijkse Boomfeest-dag en ook door het samenstellen van lespro-gramma's, zoals het onlangs gered gekomen Milieuhandboek. Onze werkgroep 'Himmel-dei' organiseert de gelijknamige dag, een soort milieuschoonmaakdag, die ook jaar-lijks terugkeert en waaraan de hele school-jeugd meedoet. Tenslotte kent de raad een werkgroep Voorlichting. Die kan een beroep doen op de gemeentelijke voorlichtingsman. Deze kommissie verzorgt regelmatig publika-ties in de plaatselijke pers en organiseert verder alle publiciteit rondom de activiteiten van de milieuraad'.

Aktiviteiten

Waar bestaan in de praktijk die activiteiten uit?
'Om een greep te doen: we organiseren, zoals ik al eerder aanhaalde, activiteiten als Boom-feestdag en Himmeldei. Ook trekken we regelmatig de wijken in om de mensen hun buurt eens met andere ogen te doen zien, en zo een stuk milieubesef tot stand te brengen. Een kwestie van goed voorlichting geven, waaraan zeker behoefte bestaat. Verder zijn we kortgeleden nog betrokken geweest bij de organisatie van een energiemaniestatie. Eén van onze aardigste activiteiten, vind ik zelf, is het toekennen van de jaarlijkse milieuprijs. We reiken die prijs uit aan degene of degenen in onze gemeente die naar het oordeel van de

raad het meest aan de weg getimmerd heeft op milieugebied. Er gaat een duidelijke voorbeeldfunctie vanuit. Vorig jaar bv. kenden we hem toe aan Jacob Huisman, schipper van de boot waarmee de gemeente Wymbritseradeel het vuil ophaalt in het watersportgebied rond Sneek. In hem eerden we op bescheiden wijze al die mensen in Sneek en Wymbritseradeel die ons dagelijks verlossen van de rommel waar onze weg-werpmaatschappij ons mee opzadelt'.
Eén van uw belangrijkste activiteiten is het adviseren van het gemeentebestuur in beleidskwesties?

'Ja, daar zit een groot stuk van onze tijd in. Eén van de argumenten om de raad in te stellen, was de behoefte aan een adviserend orgaan binnen het gemeentelijk bestel. We ondervinden veel medewerking van de ge-meente, niet alleen als morele steun, maar ook daadwerkelijk. Een budget van f 87.500 all-in is toch werkelijk geen kleinigheid'.

Ruimtelijke ordening

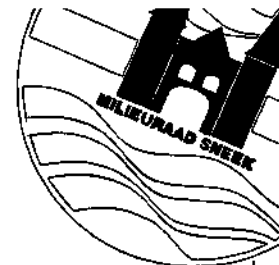
Met wat voor zaken komt u nu zoal in aanraking op dat vlak?

'Dat zijn er erg veel, maar ik zal er een paar noemen. We adviseren de gemeente bv. over de glasafvalproblematiek, het afvalstoffen-plan, waterzuivering, het gebruik van kringlooppapier en ook over bepaalde, reeds bestaande, milieu-onvriendelijke zaken in de gemeente'.

Noemt u eens een echt 'zware'beleidskwestie.
'Neem bv. de zaak rond het al of niet omleggen van de A7. Rijkswaterstaat heeft het plan naast de bestaande vierbaans stads-rondweg nóg een vierbaans rijksweg te realiseren. Het gebied waar die omlegging ge-pland is, is erg kwetsbaar. Het enige ongestoorde natuurgebied dat Sneek nog rijk is, zal er onherstelbare schade door lopen. Ik

bedoel het gebied van de Witte en Zwarte Brekken, echt een prachtig natuurgebied. Maar de omlegging zal ook tot gevolg hebben, dat de bewoners van de wijk Duin-terpen minder lawaaihinder van de weg zullen gaan ondervinden. Als je dan als milieuraad een besluit moet nemen over het advies dat je gaat geven, moet je wel weten wat je doet. Daarom wordt er ook langdurig over gepraat. Uiteindelijk zijn we unaniem tot het besluit gekomen om B & W de omlegging van de A7 af te raden. Je kunt dan ook helemaal achter zo'n besluit staan, omdat het goed doortimmerd is, omdat je alle aspecten bekeken hebt. Dus ook de oi. noodzakelijke verkeerstechnische aanpassin-gen van de huidige stadsrondweg'.
Zijn er meer van die ruimtelijke vraagstukken in en rond Sneek?

'Ja, momenteel buigen we ons over de vraag of er een rondweg nodig is tussen de Bolswarderweg en de Leeuwarderweg. De gemeente denkt aan een uitbreiding van de stad in noordelijke richting. De bedoeling is daar ruimte te scheppen voor woon- en recreatiegebied. Maar om dat gebied voor het verkeer te ontsluiten en het tussenlig-gende gebied er juist van te ontlasten, denkt men die rondweg aan te leggen. Dat levert een aantal problemen op en daar moeten we advies over uitbrengen. De binnenstad wordt van verkeer ontlast, een goede zaak natuur-lijk. Maar het groengebied waardoor de weg gepland is, zal er danig door aangetast worden. Verder zijn er nog een aantal vooral financiële konsekventies op verkeerstech-nisch gebied aan verbonden. Je moet een aantal zaken tegenover elkaar afwegen. De meningen zijn dan verdeeld, maar vanuit ver-schillende motieven. Bovendien werd er op te korte termijn een beslissing van ons gevraagd. We hebben B & W kennis gegeven

van onze standpunten, en erbij gezegd, dat als we nu een beslissing moeten nemen, het advies zeker negatief zal zijn. We hebben daarom gevraagd om alternatieven, waarbij we ook eventueel deskundigen van buiten willen horen'.

De 'zware'zaken waarin de raad om advies gevraagd wordt, liggen dus voornamelijk op het gebied van de ruimtelijke ordening.

'Wat het gemeentelijke beleid betreft zijn de RO-kwesties in ieder geval die zaken waar we het langst over praten. Op dat terrein moet je zoveel aspecten in aanmerking nemen, dat je, wil je tot een goed overwogen uitspraak komen, de zaken behoorlijk op een rijtje moet hebben. In feite bestaat zo'n milieuraad toch uit wat ik met alle respect een stel goedwillende amateurs wil noemen, inclusief mezelf. Maar vooral door de steun die we van onze professionele sekretaris krijgen, de heer De Jong, vind ik toch dat we uiteindelijk een oordeel afleveren dat kwaliteit heeft. Een woord van waardering voor zijn inzet is hier zeker op z'n plaats. En hoewel we, met name op het terrein van de ruimtelijke ordening uiteraard ook veel professionele tegenstand ontmoeten, krijgen we toch steeds meer grip op de zaak. Ook al ben je dan uiteindelijk een stel amateurs, door goedje zaakjes te bestuderen, bouw je in de loop van de tijd toch een stuk deskundigheid op. Voor dat doel rouleert binnen de milieuraad een leesportefeuille. Daarin is bv. opgenomen de zg. Groene Serie van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Daar heb je veel steun aan'.

Sukses

Hoe succesvol is de raad met haar adviezen in de praktijk?

'We opereren met wisselend succes. Natuurlijk verliezen we ook wel zaken, gewoon

omdat het gemeentebestuur soms andere prioriteiten legt. Maar we zijn nu zover dat de gemeenteraad een voorstel met milieuaspekten zeker zal terugwijzen als de milieuraad niet gehoord is. In een verder stadium zijn we van plan om B & W voor te stellen bij de besluitvorming over belangrijke zaken een milieuparagraaf toe te voegen. Een soort Milieu Effect Rapportage in het klein, in ieder geval daarop vooruitlopend. Mijn persoonlijke indruk is, dat na die zeven jaar dat we nu functioneren zowel gemeenteraad als B & W de Milieuraad zijn gaan beschouwen als een niet meer weg te denken onderdeel in de besluitvorming. We zijn er beslist nog niet; we hebben een voet tussen de deur, maar open is die deur nog niet. Maar van beide kanten is er begrip en kunnen we tot een open gedachteswisseling komen, ook als het eens fout dreigt te lopen'.

Hebt u niet af en toe het gevoel dat u een soort aktiegroep met wisselende doelstellingen bent?

'Het verschil tussen een milieuraad als de onze en een aktiegroep zit hem in het feit, dat de reden van ons bestaan altijd aanwezig blijft. Een aktiegroep wordt opgericht om een bepaald doel na te streven. Als dat doel bereikt is, of door een overheidsbesluit juist niet meer bereikt kan worden, valt daarmee de reden van haar bestaan weg. Voor ons is er een steeds wisselend programma van na te streven doelen, waarmee tevens ons bestaan is gegarandeerd'.

Wat is één van uw activiteiten van de laatste tijd waarmee u bijzonder ingenomen bent?

'Ons Milieu-handboek, dat begin vorig jaar tot stand gekomen is. Om milieubesef werkelijk te stimuleren, moet je bij de bron beginnen, dus bij het onderwijs. Daar hadden we een instrument voor nodig, een hulpmiddel dat daarbij gebruikt zou kunnen worden.

Dankzij de activiteiten van de WV-krachten die we jaarlijks toegewezen krijgen, meestal een werkloze onderwijzeres, konden we een handboek voor milieuedukatie realiseren. Prachtig werk van de dames Wielinga en Walta. Het is gebaseerd op een didaktisch principe van de eerste orde, nl. de leef- en bewegingswereld van het kind. Het boek biedt een geïntegreerde uitwerking van het milieu, de scheiding in aparte vakken is erin doorbroken. Persoonlijk ben ik er erg trots op; ik vind het weer een stap op weg naar een volwassen milieuraad'.

Nvolgning

De Sneker Milieuraad is de enige gemeentelijke milieuraad in heel Friesland. Waarom zijn er eigenlijk niet meer van dergelijke raden?

'Ik weet het niet. Misschien leeft hier meer milieubesef dan elders. Iedere gemeente kan een ex-artikel 61-kommissie in het leven roepen zoals onze raad. Ik weet dat met name de Friese Milieuraad het erg op prijs zou stellen als meer gemeenten een milieuraad in zouden stellen. Persoonlijk sta ik daar helemaal achter. Dus als mensen elders in de provincie eens wat mogelijkheden willen onderzoeken, wil ik ze in ieder geval best wat wegwijs maken.....

Tenslotte nogdit. Wij werkenaan de basis van de samenleving. Het milieu is het huis van die samenleving, dat is een goed huis en het verdient zorgvuldig te worden onderhouden. We kunnen het bewonen, maar ook uitwonen. Als de samenleving voor dat laatste kiest, zal het huis binnen afzienbare tijd onbewoonbaar worden verklaard. Die keuze hebben weechter niet.... want het is het enige huis dat we hebben. We kunnen niet verhuizen. En daarom blijven we bezig met vallen en opstaan. Dat is onze motivatie'.